

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»**

третього рівня вищої освіти

за спеціальністю **В9 Історія та археологія**
галузі знань **В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**
кваліфікація **Доктор філософії з історії**

**ЗАТВЕРДЖЕНО
ВЧЕНОЮ РАДОЮ УНІВЕРСИТЕТУ
Голова вченої ради**

**Віталій КУРИЛО
(протокол № 12 від «26» червня 2026 року)**

**Освітньо-наукова програма набуває чинності
з 1 вересня 2026 року**

**Виконуючий обов'язки проректора
з науково-педагогічної роботи**

**Ірина МИГОВИЧ
(наказ № 109-ОД від «26» червня 2026 року)**

**СТОРІНКА ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми
«Історія та археологія»
третього рівня вищої освіти**

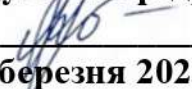
за спеціальністю **В9 Історія та археологія**
галузі знань **В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**
кваліфікація **Доктор філософії з історії**

ПОГОДЖЕНО:

**Виконуючий обов'язки декана факультету
соціальних і гуманітарних наук**

_____ **Артем ГАЛИЧ**
"07" квітня 2026 р.

Завідувач кафедри історії та археології

_____ **Олександр НАБОКА**
"30" березня 2026 р.

Гарант освітньо-наукової програми

_____ **Олександр НАБОКА**
"30" березня 2026 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма базується на таких документах:

- Закон України «Про вищу освіту»;
- Національна рамка кваліфікацій, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341;
- Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджене наказом МОН України від 15.05.2024 № 686;
- Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261;
- Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44.
- Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».
- Стратегія розвитку ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» 2026–2030 рр.

Розроблено проектною групою спеціальності В9 Історія та археологія у складі:

1. Гарант програми (керівник проектною групою) – Набока О. В. – завідувач кафедри історії та археології Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», доктор історичних наук, професор
2. Михальський І. С. – професор кафедри історії та археології Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», доктор історичних наук, професор;
3. Дробишева О. А. – доцент кафедри історії та археології Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», кандидат історичних наук, доцент, випускниця аспірантури університету 2014 р.
4. Мілованова О. В. – директор Луганського обласного краєзнавчого музею.
5. Черкащенко О. О. – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 032 «Історія та археологія» Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Програму обговорено на засіданні кафедри історії та археології
Протокол від 30 березня 2026 р. № 9.

Програму схвалено на засіданні вченої ради факультету соціальних і гуманітарних наук
Протокол від 7 квітня 2026 р. № 4.

Відомості про рецензентів – зовнішніх стейкхолдерів:

1. Ковальський С. В. – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії та методики її навчання Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.
2. Нефьодов Д. В. – доктор історичних наук, доцент, доцент кафедри історії навчально-наукового педагогічного інституту імені В. О. Сухомлинського Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.

1. Опис освітньо-наукової програми зі спеціальності В9 Історія та археологія

Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», факультет соціальних і гуманітарних наук
Назва освітньої програми	Історія та археологія
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В9 Історія та археологія
Спеціалізація або предметна спеціальність	–
Опис предметної області	<p><i>Об'єкти вивчення:</i> теоретичні та прикладні засади історичної науки; філософські проблеми, правові та етичні основи наукової діяльності; причинно-наслідкові зв'язки історичних подій із культурним, політичним, соціальним та економічним розвитком країни, континенту або світу, діяльності персоналій, розвитку історичної науки та ідей.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної галузі:</i> теорії, поняття, концепції, принципи, категорії історії та археології.</p> <p><i>Методи, методика і технології:</i> джерелознавчий, хронологічний, проблемно-тематичний, компаративний, історико-культурний, краєзнавчо-регіональний, технології навчання ІКТ, проектні технології, інтерактивні освітні</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> інформаційно-комунікативні технології, архіви, електронні бібліотеки, автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи, системи опрацювання текстової та графічної інформації.</p>
Цілі освітньої програми	Підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі історії та археології, здатних розв'язувати комплексні наукові проблеми, продукувати нові ідеї, здійснювати дослідницько-інноваційну та науково-педагогічну діяльність в умовах цифрової трансформації суспільства, проводити оригінальні наукові дослідження, спрямовані на розвиток фундаментальної науки, прикладне використання історичного знання, формування громадянських компетентностей і зміцнення національної ідентичності..
Тип освітньої програми	освітньо-наукова
Мова (мови) викладання	українська
Кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання ОП	60
Форми здобуття освіти за ОП і розрахункові строки виконання ОП за кожною з них	Денна, заочна. Нормативний строк підготовки – 4 роки, строк виконання освітньої складової – 1 рік
Вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання за ОП	наявність освітнього ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста

Компетентності випускника

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у сфері історії та археології, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми історичних наук на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності, а також механізмів правового регулювання інтелектуальної власності.

ЗК 2. Здатність використовувати українську і іноземну мову для проведення досліджень, презентації результатів власного наукового дослідження і спілкування в іншомовному науковому і професійному середовищі в усній та письмовій формі.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та критичного аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 5. Здатність до організації і проведення оригінальних наукових досліджень, у т.ч. із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

ЗК 6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 7. Здатність генерувати нові науково-теоретичні та практично спрямовані ідеї (креативність) та організовувати власну науково-творчу діяльність.

ЗК 8. Здатність розробляти та реалізовувати наукові проекти і програми в історичній галузі.

ЗК 9. Здатність до міжособистісної та кроскультурної комунікації, адаптивності та командної роботи.

ЗК 10. Здатність до критичного, системно-раціоналізованого мислення, толерантності до різних ідей, принципово нових точок зору і фактів дійсності, що ґрунтуються на системному теоретичному світогляді.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 1. Здатність обирати найбільш релевантні методи, методики та підходи для здійснення досліджень в галузі історії та археології.

СК 2. Здатність до ретроспективного аналізу наукового доробку з історичних наук, розуміння сучасного стану і тенденцій розвитку світової і вітчизняної історичної науки, її критичного осмислення.

СК 3. Здатність аналізувати та порівнювати різноманітні теорії, концепції, гіпотези в межах предметної сфери наукового дослідження, глибоко розуміти специфіку сучасного понятійного апарату, пропонувати адекватні висновки та пропозиції.

СК 4. Здатність здійснювати критичний аналіз і визначати рівень об'єктивності інформаційних джерел різних видів, встановлювати та оцінювати достовірність та репрезентативність історичної інформації.

СК 5. Здатність створювати нові історичні знання через

	<p>проведення оригінального дослідження, якість якого може бути визнана на національному та міжнародному рівнях.</p> <p>СК 6. Здатність до ефективного управління дослідницьким процесом, зокрема визначення цілей та оптимальною поєднання пріоритетних і поточних видів діяльності з історії та археології.</p> <p>СК 7. Здатність застосовувати на практиці принципи комплексного дослідження в історії та археології.</p> <p>СК 8. Здатність до публічного представлення та захисту результатів дослідження, участі у наукових дискусіях на різних рівнях, відстоювання власної позиції.</p> <p>СК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність, використовувати професійно-профільні знання і практичні навички в освітньому процесі закладів вищої освіти для впровадження інноваційних методів вивчення історичних дисциплін.</p> <p>СК 10. Здатність репрезентувати результати наукових досліджень в масовій культурі, ЗМІ, мистецтві, кіно, літературі тощо</p>
<p>Програмні результати навчання, які дають право на присудження визначеної ОП освітньої або освітньої та професійної кваліфікації</p>	<p>ПРН 1. Знати концептуальні засади наукового пізнання, основних філософських методологічних підходів, концепцій розвитку науки і наукової раціональності, застосовувати знання з філософії для пошуку методів і методології розв'язання конкретно-наукових проблем в історичній галузі.</p> <p>ПРН 2. Розуміти специфіку наукового дискурсу іноземною мовою і його основних жанрів, демонструвати високу культуру академічного письма, використовувати іноземну мову для здобуття і передавання фахової інформації, репрезентації результатів власних наукових досліджень.</p> <p>ПРН 3. Знати норми наукової етики та дотримання академічної доброчесності, основні поняття і категорії в сфері правового регулювання інтелектуальної власності, види відповідальності за порушення академічної доброчесності та прав на результати інтелектуальної діяльності, застосовувати правові акти та документи у сфері захисту результатів інтелектуальної діяльності і дотримання академічної доброчесності.</p> <p>ПРН 4. Знати сутність та комплекс вимог до наукового проекту з історії та/або археології, особливості, правила оформлення та уніфікації наукових документів, вміти скласти модель творчої роботи, програму і план дослідження, управляти проектом на всіх його стадіях, обґрунтовувати практичну значущість результатів і оформляти результати наукового проекту.</p> <p>ПРН 5. Знати новітні методологічні напрями сучасної історичної науки, вміти використовувати методологічний інструментарій історичних досліджень для проведення самостійної науково-пошукової роботи.</p> <p>ПРН 6. Знати принципи дослідження в науці загалом та історичних науках зокрема, характеристики та особливості основних методів історичних досліджень, специфіку використання сучасних інформаційних технологій в історичній науці, можливості цифрової гуманітаристики,</p>

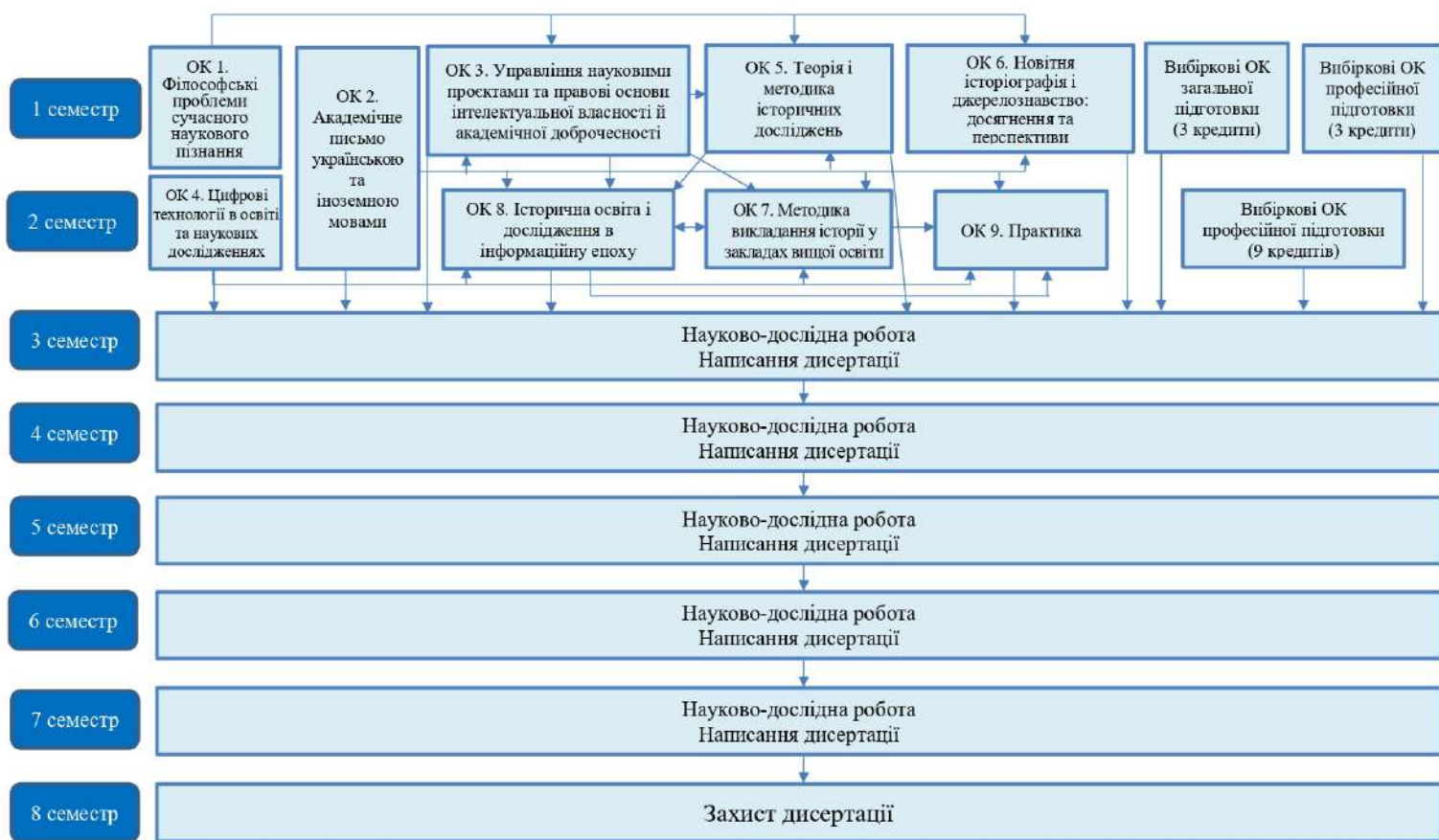
	<p>раціонально добирати і використовувати різні методи для збору і аналізу даних.</p> <p>ПРН 7. Знати основні джерела з історії історичної думки, логіки розвитку історичних студій сучасності, основні концепції історіописання, орієнтуватися в основних проблемах сучасної історіографії, аналізувати діяльність провідних історіографічних шкіл, застосовувати отримані знання для написання історіографічних оглядів, здійснювати аргументовану критику історичних праць та виділяти невирішені проблеми в історіографічному масиві.</p> <p>ПРН 8. Знати основні етапи розвитку історичного джерелознавства, методи історичного та джерелознавчого дослідження, основи критики історичного джерела, орієнтуватися в напрямках сучасного джерелознавства, класифікувати різні види історичних джерел.</p> <p>ПРН 9. Знати основні нормативні документи, що стосуються системи освіти, прав й обов'язків суб'єктів освітнього процесу, методики навчання історичних дисциплін у закладах вищої освіти, розробляти та впроваджувати навчальні та виховні завдання, враховувати в педагогічній діяльності вікові та психологічні особливості здобувачів вищої освіти, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності, діагностики, контролю та оцінки її ефективності, організовувати раціональний педагогічний документообіг тощо, у тому числі з використанням сучасних інформаційних і комунікаційних технологій, цифрових освітніх платформ, онлайн-сервісів взаємодії та інструментів цифрового оцінювання.</p> <p>ПРН 10. Планувати наукове дослідження для вирішення важливої задачі в галузі історії та/або археології, формулювати та перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні наукові аргументи і докази, підтверджені історичними джерелами, демонструвати результати власних наукових досліджень з історії та/або археології академічній спільноті.</p> <p>ПРН 11. Працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.</p> <p>ПРН 12. Застосовувати отримані теоретичні знання у науково-дослідній роботі, інтегрувати теоретичні знання з історії та археології в практичний досвід.</p>
<p>Форма (форми) атестації здобувачів вищої освіти</p>	<p>Атестація здійснюється за двома формами: проміжна атестація і підсумкова атестація.</p> <p>В якості проміжної атестації є наприкінці кожного семестру здобувачі освіти звітують про виконання індивідуального навчального плану (I рік навчання) та індивідуального плану наукової роботи (I – IV роки навчання) на засіданні кафедри історії та археології.</p> <p>Формою підсумкової атестації є публічний захист наукових досягнень у формі дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді. Вимоги щодо процедури та особливих умов проведення публічного захисту визначаються Кабінетом Міністрів України.</p>

Можливості працевлаштування за здобутою освітою	Випускник може працювати на посадах, пов'язаних з науково-дослідною діяльністю в історичній сфері та у сфері викладацької діяльності в Україні та за кордоном. Сфера діяльності, основні посади, професійні назви робіт, професійні можливості випускників за Національним класифікатором професій України ДК 003:2010: 2310.2 асистент, викладач університету та закладу вищої освіти; 2442.1 молодший науковий співробітник, науковий співробітник, науковий співробітник-консультант (археологія); 2443.1 молодший науковий співробітник, науковий співробітник, науковий співробітник-консультант (історія).
Процедури присвоєння професійних кваліфікацій	Присвоєння професійної кваліфікації не передбачено
Академічна мобільність	Внутрішня академічна мобільність здійснюється в межах міжуніверситетських договорів для задоволення потреб розвитку освіти і науки України. Міжнародна академічна мобільність здійснюється відповідно до договорів із закордонними закладами вищої освіти, що передбачають реалізацію академічної мобільності, а також у межах програми ЄС Erasmus+. Навчання іноземних здобувачів вищої освіти можливе відповідно до чинного законодавства України в межах ліцензованого обсягу на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

2. Перелік обов'язкових освітніх компонентів (ОК) і їх логічна послідовність

Код н/д	Освітні компоненти освітньо-наукової програми	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
ОК 1.	Філософські проблеми сучасного наукового пізнання	3	залік
ОК 2.	Академічне письмо українською та іноземною мовами	6	залік
ОК 3.	Управління науковими проектами та правові основи інтелектуальної власності й академічної доброчесності	6	залік
ОК 4.	Цифрові технології в освіті та наукових дослідженнях	3	залік
ОК 5.	Теорія і методика історичних досліджень	6	екзамен
ОК 6.	Новітня історіографія і джерелознавство: досягнення та перспективи	6	екзамен
ОК 7.	Методика викладання історії у закладах вищої освіти	3	екзамен
ОК 8.	Історична освіта і дослідження в інформаційну епоху	3	екзамен
ОК 9.	Практика	9	залік
Загальний обсяг обов'язкових освітніх компонентів:			45

Примітка: Загальний обсяг освітньої складової становить 60 кредитів ЄКТС, з яких 45 кредитів ЄКТС – обов'язкові освітні компоненти, 15 кредитів ЄКТС – вибіркові, які реалізують відповідно до затвердженої процедури обрання здобувачами вищої освіти дисциплін вільного вибору.

3. Матриця відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам освітньої програми.

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9
ЗК 1	+		+	+	+				
ЗК 2		+	+		+		+	+	+
ЗК 3	+				+	+		+	
ЗК 4			+	+	+	+		+	
ЗК 5	+		+	+	+				
ЗК 6		+	+		+			+	
ЗК 7			+	+	+		+		+
ЗК 8			+	+	+				
ЗК 9		+					+		+
ЗК 10	+				+	+			
СК 1	+			+	+				
СК 2					+	+		+	
СК 3	+				+	+		+	
СК 4				+		+		+	
СК 5			+	+	+	+			
СК 6			+	+	+			+	
СК 7				+	+		+	+	+
СК 8		+			+				+
СК 9				+			+		+
СК 10		+	+				+	+	+

4. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними освітніми компонентами освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9
ПРН 1	+				+				
ПРН 2		+			+				+
ПРН 3			+	+	+				+
ПРН 4		+	+	+	+				
ПРН 5					+			+	
ПРН 6	+			+	+	+		+	
ПРН 7	+					+			
ПРН 8						+		+	
ПРН 9				+			+		+
ПРН 10		+	+	+					
ПРН 11		+	+					+	
ПРН 12					+		+		+